



## РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Цветан Георгиев Сивков, ръководител на Катедра „Административно-правни науки“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по право, професионално направление 3.6. „Право, Административно право и административен процес“ в УНСС.

**Основание** за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2845/25.11.2020 г. на Зам. Ректора по НИД на УНСС.

Автор на дисертационния труд: Матей Веселинов Матев

Тема на дисертационния труд: „Исковете за попълване на масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност“

### 1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към Катедра „Публично-правни науки“, Юридически факултет на УНСС за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по право, професионално направление 3.6. „Право“, Административно право и административен процес в УНСС, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 2416/30.10.2019 г. Обучението е осъществено в свободна форма през периода 15.10.2019 г. – 19.10.2020 г.

Докторантът е роден на 26.12.1966 г. Завърши Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ с отличен успех през 1991 г. Матей Матев има изявени научни интереси още като студент, които през годините прояви в областта на търговското и административното право. От м. ноември 1993 г. Матей Матев е вписан като адвокат в Адвокатска колегия – Ловеч, като между 1993 и 2019 г. упражнява адвокатската професия в гр. София като адвокат и правен консултант. Към момента е председател на Управителния съвет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките.

## **2. Обща характеристика на представения дисертационен труд**

Дисертационният труд е в обем от 299 страници, без в тях да се включват списъка на съкращенията на нормативни актове, организации и други източници, използваната литература, както и приложената декларация за оригиналност. Структурата на работата е от седем части – увод, пет глави и заключение. Изложението във всяка глава е структурирано в точки, подточки и букви. Приложената библиографска справка е за цитираните в труда 56 заглавия, от които 12 на чужди езици и 44 на български език, без това да включва посочените в изследването съдебни решения. В дисертационния труд са цитирани 360 бележки под линия. Систематиката на работата е съобразена със спецификата на изследването, като отделните глави са логически свързани и разглеждат както общите черти, така и детайлно отделните искове за попълване на масата на несъстоятелността. В увода се обосновава актуалността и значимостта на изследването, прави се кратък преглед на отменителните искове в производството по банкова несъстоятелност, на проблемите по прилагането им, възникнали в производството по несъстоятелността на КТБ АД, на самото развитие на тази несъстоятелност, както и се посочват целта и методите на изследването. В Първа глава „Обща характеристика и сравнителноправен анализ на отменителните

искове“ е направено кратък анализ на Павловия иск, неговото проявление в съвременното гражданско право, както и са разгледани отменителните искове в българското търговско право. Прегледът на отменителни искове е допълнен със сравнителен анализ на отменителните искове, ползвани в производствата по несъстоятелност от двете основни правни системи – на общото и на континенталното право, като е анализирана правната им уредба в САЩ и Франция. Във Втора глава „Исковете по чл.59 от Закона за банковата несъстоятелност“ най-напред е извършен общ преглед на прихващането в търговското право, след което са разгледани предпоставките за извършване на прихващане в банковата несъстоятелност и особено в светлината на особения надзор като комплекс от принудителни административни мерки. В отделни точки са анализирани нищожността на прихващането в банковата несъстоятелност, както и отменителните искове по чл.59, ал.3 и ал.5 ЗБН – техният характер, фактическият им състав, сравнение с аналогичните искове в общата търговска несъстоятелност, както и критичен анализ на създадената по приложението им съдебна практика. Трета глава „Исковете по чл.60 от Закона за банковата несъстоятелност“ разглежда общите характеристики и особености на исковете по чл.60 ЗБН, след което са анализирани отделните фактически състави на тези искове. В четвърта глава „Искът по чл.60а от Закона за банковата несъстоятелност“ е разгледана общата характеристика на иска, процесуалните предпоставки за предявяването му, както и елементите от фактическия му състав. В отделна точка е разгледана приложимостта на иска по чл.60а ЗБН при спорове с международен елемент, както и компетентността на българския съд да приложи българското право при спорове с международен елемент. Пета глава „Исковете по чл.60б от Закона за банковата несъстоятелност и параграф 6 от ЗИДЗБН“ най-напред е посветена на общите характеристики на двата иска, след което са разгледани отделните фактически състави. Работата завършва със заключение, в което са изведени констатираните проблеми по прилагането на ЗБН и са направени предложения *de lege ferenda*.

### **3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати**

Дисертационният труд е безспорно актуален и особено практически значим, тъй като значението на темата за попълване масата на несъстоятелността на банка в несъстоятелност нарасна след обявяването на „Корпоративна търговска банка“ АД в несъстоятелност през 2015 г. На практика той е първото в нашата правна доктрина самостоятелно интердисциплинарно изследване на характера и приложното поле на отменителните иски в банковата несъстоятелност, тъй като до настоящия момент този въпрос е разглеждан само в отделни статии и коментари. На докторанта може да се даде най-висока оценка за научната му и практическа осведоменост по разглежданата проблематика, тъй като дисертационният труд разкрива задълбочени познания на правната уредба, теорията и практиката. Също така може да се отбележи високата езикова култура, точният стил на изразяване и богатият научен апарат. Авторът познава добре правната теория по проблема, което му е позволило да изложи собственото си отношение към изследваните отношения и да аргументира своите тези. Докторантът е взел предвид почти всички относими към темата на дисертацията публикации през последните години, като цитирането е точно и добросъвестно. Заедно с това подробно, обстойно и на много места критично е анализирана съдебната практика по разглежданите въпроси. Използвани са умело различните методи на научно изследване, основно сравнителноправния метод, както и е направен кратък преглед на американското и френското законодателство и са изложени съответните изводи.

Трябва да се отбележи, че при разглеждането на поставените в дисертацията въпроси докторантът категорично обосновава своите становища. Той защитава част от изложените в теорията или съдебната практика схващания, които споделя, като прави

добро впечатление това, че добавя нови или допълнителни аргументи в тяхна подкрепа. Заедно с това подробно и във всички случаи аргументирано са критикувани теоретични или практически разрешения, които авторът не възприема.

При анализа на действащата законова уредба авторът е извел констатираните от него несъвършенства на нормативната уредба на исковите за попълване на масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност и са направени конкретни предложения *de lege ferenda* с цел подобряване на регламентацията в Закона за банковата несъстоятелност. С оглед на това може да се заключи, че поставената в дисертационния труд цел е постигната, а произтичащите от нея задачи са изпълнени.

#### **4. Оценка на научните и научно-приложни приноси**

Дисертационният труд съдържа редица научни приноси, посочени от автора в автореферата, които считам, че изцяло съответстват на действителните му качества:

1. Основен приносен характер има обстоятелството, че дисертационният труд представлява първото цялостно изследване на системата от исковите за попълване на масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност;

2. За първи път е направено подробно сравнителноправно изследване на отменителните икове в общата търговска и в банковата несъстоятелност, както и сравнителноправно проучване на отменителните икове в банковата несъстоятелност в България и отменителните икове на Франция и Съединените Американски Щати;

3. Специално трябва да се отбележи като качество на рецензията, че докторантът е разгледал исковите за попълване на масата на несъстоятелността в банковата

несъстоятелност, като е отчетел тясната им връзка с административноправния характер на регулацията на банковата дейност. Така например в труда е разгледан въпросът за изискуемостта на вземанията по банковите депозити и възможността за прехвърляне на тези вземания при наложени от УС на БНБ специални надзорни мерки по чл.116, ал.2 ЗКИ, като с приносен характер са изложените допълнителни аргументи в подкрепа на становището, че правото, с което титулярът на банков влог може със свое едностранно волеизявление да го направи предсрочно изискуем не може да бъде упражнено по време на специалния надзор, както че с прехвърлено вземане по влог не може да бъде заверена сметката на приобретателя му поради наложената от БНБ забрана за извършване на банкова дейност.

4. Безспорен приносен характер имат и изводите на автора при извършеното от него подробно изясняване на фактическите състави на исковете за попълване масата на несъстоятелността, отново с прилагане на интердисциплинарния подход при анализа на юридическите факти, включени в тях;

5. С приносно и особено с научно-приложно значение са и изложените от докторанта съображения, свързани с отменителните искове по чл. 59 от ЗБН за обявяване недействителността на прихващанията. Достоянство на дисертационния труд са изведените множество аргументи във връзка с обосноваване на знанието по чл. 59, ал. 3 от ЗБН и относно приложението на различните редакции на чл. 59, ал. 5 от ЗБН, както и обосноваването на критика на една час от съдебната практика.

6. С приносен характер е и теоретичното обосноваване на отделните фактически състави на отменителните искове по чл. 60 от ЗБН, който е умело съчетан със сравнителноправния им анализ със съответните им аналози в общата търговска несъстоятелност.

7. Друг безспорен принос на докторанта е извършеното от него задълбочено изследване на исковете по чл. 60а и чл. 60б от ЗБН, както и искът по параграф 6 от ПЗР на ЗИДЗБН, обнародван в ДВ бр.22 от 13.03.2018 г. Ново за правната теория е подробното изясняване на правния им характер, процесуалните предпоставки за тяхното предявяване, както и детайлният преглед на фактическия състав на всеки един от тези искове. Трябва да се отбележи и обосноваването в дисертационния труд на съответствието на тези законови норми с правото на Европейския съюз, както и категоричният извод на автора за противоречието на чл. 60а, ал. 1, т. 2 ЗБН с чл.1 от Протокол № 1 към Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Приносен характер имат и изложените за първи път в нашата литература аргументи в подкрепа на компетентността на българския съд и приложението на българското право и по-специално на чл. 60а от ЗБН при спорове с международен елемент, основано на подробен анализ на актовете на Европейския съюз;

8. В рецензирания труд обстойно, критично и задълбочено е разгледана почти цялата създадена до момента съдебна практика по приложението на отменителните искове по Закона за банковата несъстоятелност. Докторантът е изложил и защитил своите позиции по спорните проблеми, както и аргументирано е оспорил изразените в нея разбирания, които не споделя, както и е защитил тези, към които се присъединява;

9. Несъмнен принос на автора са и посочените в дисертационния труд несъвършенства на част от разпоредбите в Закона за банковата несъстоятелност и предложенията му *de lege ferenda* за промени в чл. 3, чл. 53, чл. 59, чл. 60, чл. 60а и чл. 61 от ЗБН.

## **5. Оценка на публикациите по дисертацията**

Нивото на научната подготовка на докторанта може да се установи и от публикуваните от него статии, свързани с темата на дисертационния труд. Само по себе си тези публикации могат да бъдат оценени като задълбочени научни изследвания.

Докторантът е публикувал четири статии по темата на дисертацията, една от които е публикувана в сп. „Бизнес и право“, издание на УНСС, а три от тях са публикувани в специализираните електронни правни издания Апис – Време и Апис – Практика. Това са статиите „Новият иск по параграф 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за банковата несъстоятелност“, публикувана в сп. Бизнес и право, бр.3/2019 г., „Предпоставки за реализиране на отговорността по иска по чл.57, ал.3 ЗБН“, публикувана в Апис – Време през 2018 г., „Искът по чл.57, ал.3 от Закона за банковата несъстоятелност“, публикувана в Апис – Практика през 2018 г. и „Критичен преглед на съдебната практика по съответствието на измененията на чл.59, ал.5 от Закона за банковата несъстоятелност с европейското право и международните договори, по които Република България е страна“, публикувана в Апис – Практика през 2020 г.

И четирите статии дават основание за положителна оценка на разпространението на получените от докторанта резултати в научната литература.

## **6. Оценка на автореферата**

Представеният от докторанта автореферат е в обем от 54 страници и считам, че дава точна и вярна представа за съдържанието на дисертационния труд. Заедно с това оценявам положително изведените в него от самия автор постижения и приноси на дисертационния труд.



## **7. Критични бележки, препоръки и въпроси**

Въпреки пространните анализи на автора в представения труд, считам, че като критична бележка може да бъде направена препоръката аргументацията на защитаваните от докторанта тези да бъде разширена и допълнена, което ще повиши резултата от научното изследване. Заедно с това считам, че дисертационният труд би имал по-висока научно-приложна стойност, ако се съчетае гражданскоправния анализ на исковете с преглед на административноправната регламентация на банковата дейност, имаща отношение към тях, така както това е направено при разглеждане на действителността на прихващанията при банковата несъстоятелност. Като друга критична бележка бих отбелязал, че докторантът следва още по-смело да критикува както противоречивата съдебна практика по приложението на разглежданите искове, така и постоянно променящата и в резултат на това несъвършена правна уредба на исковете за попълване масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност.

Независимо от направените критични бележки обаче, считам, че те не само не променят общата изцяло положителна оценка, която дисертационният труд заслужава, но я и подкрепят, защото самият труд провокира към размисъл.

## **8. Заключение**

Направените по-горе препоръки към представения дисертационен труд по никакъв начин не намаляват неговото значение. Всичко изложено по-горе ми дава основание да направя извода, че дисертационният труд има необходимите качества, тъй като съдържа посочените научни и научно-приложни приноси не само в областта на административното, но и на търговското право. Освен това той категорично показва, че авторът има необходимите

теоретични познания изявени способности за самостоятелни научни изследвания. Трудът отговаря и на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

**Ето защо давам изцяло положителна оценка на дисертационния труд „Исковете за попълване на масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност“ и убедено предлагам на Научното жури да гласуват положително за придобиването от Матей Веселинов Матев на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.6 „Право, Административно право и административен процес“.**

07.12.2020 г. / София

Проф. д-р Цветан Сивков: